C/2025/1798

4.4.2025

P10_TA(2024)0039

Genetisk modificeret COT102-bomuld

Europa-Parlamentets beslutning af 26. november 2024 om Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/2627 om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret COT102-bomuld, i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 (2024/2835(RSP))

(C/2025/1798)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/2627 om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret COT102-bomuld, i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 ([1]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer ([2]), særlig artikel 7, stk. 3, og artikel 19, stk. 3,

— der henviser til afstemningen i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder, jf. artikel 35 i forordning (EF) nr. 1829/2003, den 8. juli 2024, som ikke mundede ud i en udtalelse, og til afstemningen i appeludvalget den 3. september 2024, som heller ikke mundede ud i en udtalelse,

— der henviser til artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser ([3]),

— der henviser til den udtalelse, der blev vedtaget af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) den 10. maj 2023 og offentliggjort den 26. juni 2023 ([4]),

— der henviser til sine tidligere beslutninger, hvori det gør indsigelse mod godkendelse af genetisk modificerede organismer (»GMO'er«) ([5]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 115, stk. 2 og 3,

— der henviser til forslag til beslutning fra Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevaresikkerhed,

A. der henviser til, at Syngenta Crop Protection NV/SA, med hjemsted i Belgien, den 31. marts 2017 på vegne af Syngenta Crop Protection AG, med hjemsted i Schweiz, indgav en ansøgning til Tysklands nationale kompetente myndighed om tilladelse til markedsføring af fødevarer, fødevareingredienser og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret COT102-bomuld (»GM-bomulden«), i henhold til artikel 5 og 17 i forordning (EF) nr. 1829/2003 (»ansøgningen«); der henviser til, at ansøgningen også omfattede markedsføring af produkter, der indeholder eller består af GM-bomulden, til andre anvendelsesformål end fødevarer og foderstoffer undtagen dyrkning;

B. der henviser til, at EFSA den 10. maj 2023 vedtog en positiv udtalelse, som blev offentliggjort den 26. juni 2023, og hvori det konkluderes, at GM-bomulden er lige så sikker som dens ikke genetisk modificerede komparator og de undersøgte ikke genetisk modificerede bomuldssorter med hensyn til mulige virkninger på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet;

C. der henviser til, at GM-bomulden indeholder gener, der producerer insektdræbende proteiner (»Bt-toksiner«), og et antibiotikaresistensmarkørgen (»ARMG«);

([1]) EUT L, 2024/2627, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2627/oj.
([2]) EUT L 268 af 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) EFSA's Ekspertpanel for Genetisk Modificerede Organismer, videnskabelig vurdering af genetisk modificeret COT102-bomuld til anvendelse i fødevarer og foderstoffer i henhold til forordning (EF) nr. 1829/2003 (ansøgning EFSA-GMO-DE-2017-141), EFSA Journal 2023;21(6):8031, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.8031.
([5]) Parlamentet vedtog i sin ottende valgperiode 36 beslutninger og i sin niende valgperiode 38 beslutninger, hvori det gjorde indsigelse mod godkendelsen af GMO'er.

D. der henviser til, at bomuldsfrøolie kan anvendes til produktion af en lang række fødevarer såsom dressinger, mayonnaise, finere bagværk, chokoladesmørbare produkter og chips; der henviser til, at indtagelse af bomuldsfrømel er den mest sandsynlige måde, hvorpå mennesker kan blive eksponeret for de to proteiner, der stammer fra den genetiske modifikation; der henviser til, at bomuld er almindeligt anvendt i dyrefoder i form af frø, som fibrene ikke er fjernet fra, og mel;

Uafklarede spørgsmål med hensyn til Bt-toksiner

E. der henviser til, at Bt-toksinernes toksicitet blev vurderet på grundlag af fodringsforsøg, hvor der kun blev anvendt isolerede Bt-proteiner produceret af bakterier; der henviser til, at toksikologiske forsøg, der udføres med proteiner i isolation, kun kan tillægges ringe betydning, fordi Bt-toksiner i GMO-afgrøder såsom majs, bomuld og sojabønner i sagens natur er mere toksiske end isolerede Bt-toksiner; der henviser til, at dette skyldes, at proteasehæmmere i plantevævet kan øge Bt-toksinernes toksicitet ved at forsinke deres nedbrydning; der henviser til, at dette fænomen er blevet påvist i en række videnskabelige undersøgelser, herunder en, som blev gennemført for Monsanto, og som viste, at selv tilstedeværelsen af ekstremt lave niveauer af proteasehæmmere øgede toksiciteten af Bt-toksiner op til 20 gange ([6]);

F. der henviser til, at der ikke er taget højde for denne øgede toksicitet i EFSA's risikovurderinger, selv om den er relevant for alle Bt-planter, der er godkendt til import eller dyrkning i Unionen; der henviser til, at det derfor ikke kan udelukkes, at der er risici for mennesker og dyr, som indtager fødevarer og foder, der indeholder Bt-toksiner, på grund af denne øgede toksicitet som følge af interaktionen mellem PI og Bt-toksiner;

G. der henviser til, at der i en række undersøgelser er observeret bivirkninger efter eksponering for Bt-toksiner, som kan påvirke immunsystemet, og at nogle Bt-toksiner kan have adjuvansegenskaber ([7]), hvilket betyder, at de kan øge de allergifremkaldende egenskaber hos andre proteiner, de kommer i kontakt med;

Bt-afgrøder: virkninger på organismer uden for målgruppen

H. der henviser til, at anvendelsen af genetisk modificerede Bt-afgrøder fører til, at organismer i og uden for målgruppen kontinuerligt eksponeres for Bt-toksiner, hvorimod eksponeringen ved anvendelse af insekticider finder sted på sprøjtningstidspunktet og i et begrænset tidsrum derefter;

I. der henviser til, at antagelsen om, at Bt-toksiner har en enkelt målspecifik virkemåde, ikke længere kan betragtes som korrekt, og at virkninger på organismer uden for målgruppen ikke kan udelukkes ([8]);

J. der henviser til, at et stigende antal organismer uden for målgruppen rapporteres at være påvirket på mange måder; der henviser til, at der ifølge en nylig oversigt findes 39 fagfællebedømte publikationer, som rapporterer om betydelige skadevirkninger af Bt-toksiner på mange »out-of-range«-arter (arter uden for målgruppen) ([9]);

Mindskelse af afhængigheden af importeret foder

K. der henviser til, at en af erfaringerne fra covid-19-krisen og den stadigt igangværende krig i Ukraine er behovet for, at Unionen bringer afhængigheden af visse kritiske materialer til ophør; der henviser til, at Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, i opgavebeskrivelsen til den indstillede kommissær Christophe Hansen anmoder ham om at undersøge, hvordan importen af kritiske råvarer kan reduceres ([10]);

([6]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., »Potentiation of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors«, Journal of Agricultural and Food Chemistry, 1990, 38, 4, s. 1145-1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051.

([7]) For en oversigt, se N. Rubio-Infante, L. Moreno-Fierros, »An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals«, Journal of Applied Toxicology, maj 2016, 36, 5, s. 630, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([8]) Se f.eks. A. Hilbeck, M. Otto, »Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment«, Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., »Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design«, RAGES 2020, s. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf.

([10]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Inddragelse af ARMG

L. der henviser til, at GM-bomulden producerer Aph4-proteinet, der anvendes som et ARMG, og som deaktiverer antibiotisk hygromycin B's aktivitet;

M. der henviser til, at artikel 4, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF ([11]) foreskriver, at »GMO'er, der indeholder gener, som udtrykker resistens over for antibiotika anvendt i human- eller veterinærmedicinsk behandling, tages specielt i betragtning ved miljørisikovurderingen med henblik på identifikation og udfasning af antibiotikaresistensmarkører i GMO'er, der kan have uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet«, og fastsætter, de ikke må markedsføres på Unionens marked efter udgangen af 2004.

N. der henviser til, at det i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 503/2013 ([12]) fastslås, at det nu er muligt at udvikle GMO'er uden brug af ARMG'er, og at ansøgeren derfor bør sigte mod at udvikle GMO'er uden brug af ARMG'er;

O. der henviser til, at flere medlemsstater fremsatte kritiske bemærkninger vedrørende anvendelsen af ARMG'er, herunder at det i lyset af den nuværende krise vedrørende antibiotikaresistens vil være klogt at anvende forsigtighedsprincippet, navnlig i den foreliggende sag, hvor anvendelsen af ARMG'et er fuldstændig unødvendig, og det er muligt at fjerne ARMG'et fra plantegenomet; der henviser til, at en medlemsstats kompetente myndighed gav tilladelsen en negativ udtalelse baseret på tilstedeværelsen af ARMG'en i genomet i GM-bomulden;

P. der henviser til, at Det Europæiske Lægemiddelagentur har bekræftet, at der ikke findes nogen produkter, som indeholder hygromycin B, som er godkendt til terapeutisk, profylaktisk eller anden medicinsk anvendelse til mennesker eller dyr i medlemsstaterne, og at der ikke findes nogen central godkendelse af human- og veterinærmedicinske lægemidler, der indeholder hygromycin B11; der henviser til, at det i EFSA's udtalelse fastslås, at »GMO-panelet mener, at det kan være nødvendigt at ajourføre risikovurderingen, hvis produkter, der indeholder hygromycin B eller andre substrater af Aph4-enzymet, opnår markedsføringstilladelse i EU i fremtiden«; der henviser til, at hygromycin B imidlertid anvendes i veterinærlægemidler, der sælges uden for Unionen;

Q. der henviser til, at Parlamentet ved mindst én tidligere lejlighed har gjort indsigelse mod importen af GM-afgrøder, der indeholdt ARMG'er ([13]);

R. der henviser til, at antimikrobiel resistens udgør en trussel mod den globale sundhed, fødevaresikkerheden og opfyldelsen af 2030-verdensmålene for bæredygtig udvikling, og at infektioner, der er resistente over for lægemidler, ikke kender nogen grænser ([14]);

Bemærkninger fra medlemsstaternes kompetente myndigheder og fra interessenter

S. der henviser til, at medlemsstaterne indsendte mange kritiske bemærkninger til EFSA i løbet af høringsperioden på tre måneder ([15]), herunder at dyrkning af GM-bomulden på landbrugsmarker skal betragtes som forsætlig forurening af naturlige miljøer med antibiotikaresistensgener, og at oplysningerne om molekylær karakterisering, sammensætning og toksikologi er utilstrækkelige, hvorfor EFSA for tidligt har draget konklusioner om GM-bomuldens ækvivalens med konventionel bomuld for så vidt angår fødevare- og fodersikkerhed;

T. der henviser til, at det i forordning (EF) nr. 1829/2003 fastslås, at GM-fødevarer eller -foderstoffer ikke må have negative virkninger for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet, og at det pålægges Kommissionen at tage hensyn til relevante bestemmelser i EU-retten og andre legitime forhold af relevans for den pågældende sag, når den udarbejder sin afgørelse; der henviser til, at sådanne legitime forhold bør omfatte Unionens forpligtelser til at bekæmpe antimikrobiel resistens;

([11]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF (EFT L 106 af 17.4.2001, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/18/oj).

([12]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 503/2013 af 3. april 2013 om ansøgninger om tilladelse til genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 og om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 641/2004 og (EF) nr. 1981/2006 (EUT L 157 af 8.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

([13]) Europa-Parlamentets beslutning af 11. november 2020 om udkast til Kommissionens gennemførelsesafgørelse om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 og genetisk modificeret majs, der kombinerer to, tre eller fire af enkelt-GM-begivenhederne MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 og NK603, i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 (EUT C 415 af 13.10.2021, s. 15).

([14]) https://www.who.int/campaigns/world-amr-awareness-week/2024/amr-is-invisible-i-am-not

([15]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2023.8031&file=efs28031-sup-0008-Annex8.pdf.

Udemokratisk beslutningstagning

U. der henviser til, at Parlamentet i sin 8. valgperiode vedtog i alt 36 beslutninger, hvori der blev gjort indsigelse mod markedsføring af GMO'er til fødevarer og foderstoffer (33 beslutninger) og mod dyrkning af GMO'er i Unionen (tre beslutninger); der henviser til, at Parlamentet i sin 9. valgperiode vedtog 38 indsigelser mod markedsføring af GMO'er;

V. der henviser til, at Kommissionen – trods sin egen erkendelse af de demokratiske mangler, medlemsstaternes manglende støtte og Parlamentets indsigelser – fortsat giver tilladelse til GMO'er;

W. der henviser til, at der ikke kræves nogen ændring af lovgivningen, for at Kommissionen kan undlade at give tilladelse til GMO'er, når der ikke er tilslutning blandt et kvalificeret flertal af medlemsstaterne i appeludvalget ([16]);

X. der henviser til, at afstemningen den 8. juli 2024 i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder, jf. artikel 35 i forordning (EF) nr. 1829/2003, ikke mundede ud i en udtalelse, hvilket betyder, at godkendelsen ikke blev støttet af et kvalificeret flertal af medlemsstaterne; der henviser til, at afstemningen i appeludvalget den 3. september 2024 heller ikke mundede ud i en udtalelse;

1. mener, at gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/2627 indebærer en overskridelse af de gennemførelsesbeføjelser, der er fastsat i forordning (EF) nr. 1829/2003;

2. mener, at gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/2627 ikke er i overensstemmelse med EU-retten, idet det ikke er foreneligt med målet for forordning (EF) nr. 1829/2003, som i overensstemmelse med de generelle principper, der er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 ([17]), er at skabe et grundlag for at sikre et højt niveau for beskyttelse af menneskers liv og sundhed, af dyrs sundhed og velfærd, af miljøet samt af forbrugernes interesser i relation til GM-fødevarer og -foderstoffer, samtidig med at det sikres, at det indre marked fungerer tilfredsstillende;

3. anmoder Kommissionen om at ophæve gennemførelsesafgørelse (EU) 2024/2627 og forelægge udvalget et nyt udkast;

4. gentager sin opfordring til Kommissionen om ikke at tillade markedsføring af GM-planter, der indeholder gener, der giver antimikrobiel resistens; bemærker, at en tilladelse vil være i strid med artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/18/EF, som kræver en udfasning af ARMG'er, der kan have negative virkninger for menneskers sundhed eller miljøet;

5. glæder sig over, at Kommissionen i en skrivelse af 11. september 2020 til medlemmerne endelig anerkendte behovet for at tage højde for bæredygtighed, når det gælder afgørelser om tilladelse til GMO'er ([18]); udtrykker imidlertid sin dybe skuffelse over, at Kommissionen siden da er fortsat med at give tilladelse til import af GMO'er til Unionen, selv om Parlamentet løbende har gjort indsigelse, og et flertal af medlemsstaterne har stemt imod;

6. opfordrer på ny indtrængende Kommissionen til at tage hensyn til Unionens forpligtelser i henhold til internationale aftaler såsom klimaaftalen fra Paris, De Forenede Nationers biodiversitetskonvention og De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling; gentager sin opfordring til, at udkast til gennemførelsesretsakter ledsages af en begrundelse, der forklarer, hvordan de overholder princippet om »ikke at gøre skade« ([19]);

7. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

([16]) Det fremgår af artikel 6, stk. 3, i forordning (EU) nr. 182/2011, at Kommissionen »kan«, og ikke »skal«, gå videre med godkendelsen, hvis der i appeludvalget ikke er et kvalificeret flertal blandt medlemsstaterne for godkendelse.

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([18]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([19]) Europa-Parlamentets beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt (EUT C 270 af 7.7.2021, s. 2), punkt 102.